

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Modelowy program realizacji praktycznej nauki zawodu - Technik bezpieczeństwa i higieny pracy

SYMBOL CYFROWY ZAWODU: 325509

Materiał został opracowany w ramach POWR, Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki

pt.: „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Opracował: Ireneusz Zalas

Jastrzębie-Zdrój 2021

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Spis treści

1. CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE	4
2. CELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	7
3. ZADANIA DLA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU	9
4. ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	10
5. ORGANIZACJA PRAKTYK ZAWODOWYCH	12
6. SPOSÓB ZAANGAŻOWANIA NAUCZYCIELI, W TYM NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU ORAZ KIEROWNIKÓW KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO W ORGANIZACJĘ KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO DLA UCZNIÓW UWZGLĘDNIAJĄCEGO REALIZACJĘ PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	13
7. EFEKTY KSZTAŁCENIA WŁAŚCIWE DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONYCH W ZAWODZIE TECHNIK OCHRONY OSÓB I MIENIA	15
8. PLAN NAUCZANIA PRAKTYCZNEJ NAUKI	21
9. WYKAZ DZIAŁÓW PROGRAMOWYCH DLA ZAWODU	23
10. WYPOSAŻENIE STANOWISK PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU.....	25
11. PROGRAM NAUCZANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁÓW REALIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU	27
12. ZAŁĄCZNIK 1. WZÓR UMOWY NA REALIZACJĘ ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH	40
13. WZÓR POROZUMIENIA SZKOŁA-PRACODAWCA	43
14. ZAŁĄCZNIK 2. WZÓR DZIENNIKA PRAKTYK ZAWODOWYCH	45
15. OPIS PRZEBIEGU PRAKTYK.....	46
16. LISTA OBECNOŚCI.....	48
17. POTWIERDZENIE ODBYCIA PRAKTYK.....	49
18. ZAŁĄCZNIK 3. ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU PRAKTYK WRAZ Z OCENĄ	50
19. ZAŁĄCZNIK 4. TREŚCI NAUCZANIA DO REALIZACJI W RAMACH STAŻY UCZNIOWSKICH W RZECZYWISTYCH WARUNKACH PRACY (WARIANT WSPÓŁPRACY SZKOŁA- PRACODAWCA).....	51

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

20. EWALUACJA PRACY PRKTYKANTA.....	58
21. WZÓR KWESTIONARIUSZA ANKIETY DLA UCZNIA/NAUCZYCIELA/PRACODAWCY.....	60
22. WSTĘPNY ARKUSZ POMIARU.....	61
23. KOŃCOWY ARKUSZ POMIARU	62
24. PRZYKŁDOWA TABELA KOMPETENCJI KLUCZOWYCH.....	63
25. PROTOKÓŁ Z PRAC ZESPOŁU DS. EWALUACJI PROGRAMU NAUCZANIA.....	64

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Modelowy program realizacji praktycznej nauki zawodu z uwzględnieniem staży uczniowskich w branży (BPO) – Technik bezpieczeństwa i higieny pracy, symbol cyfrowy zawodu 325509, Kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie: BPO.01. Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy.

Projekt POWR.02.15.00-00-2028/20, współfinansowany przez UE w ramach EFS, w ramach PO WER 2014-2020, osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, w ramach działania: 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki.

I. CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy powinien być przygotowany do wykonywania zadań służby bhp, do której należy:

- 1) przeprowadzanie kontroli warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk pracy, na których są zatrudnione kobiety w ciąży lub karmiące dziecko piersią, młodociani, niepełnosprawni, pracownicy wykonujący pracę zmianową, w tym pracujący w nocy, oraz osoby fizyczne wykonujące pracę na innej podstawie niż stosunek pracy w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę,
- 2) bieżące informowanie pracodawcy o stwierdzonych zagrożeniach zawodowych, wraz z wnioskami zmierzającymi do usuwania tych zagrożeń,
- 3) sporządzanie i przedstawianie pracodawcy okresowych analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy zawierających propozycje przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy,
- 4) udział w opracowywaniu planów modernizacji i rozwoju zakładu pracy oraz przedstawianie propozycji dotyczących uwzględnienia w tych planach rozwiązań techniczno-organizacyjnych zapewniających poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 5) udział w ocenie założeń i dokumentacji dotyczących modernizacji zakładu pracy albo jego części, a także nowych inwestycji, oraz zgłaszanie wniosków dotyczących uwzględnienia wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy w tych założeniach i dokumentacji,

- 6) udział w przekazywaniu do użytkowania nowo budowanych lub przebudowywanych obiektów budowlanych albo ich części, w których przewiduje się pomieszczenia pracy, urządzeń produkcyjnych oraz innych urządzeń mających wpływ na warunki pracy i bezpieczeństwo pracowników,
- 7) zgłaszanie wniosków dotyczących wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy w stosowanych oraz nowo wprowadzanych procesach produkcyjnych,
- 8) przedstawianie pracodawcy wniosków dotyczących zachowania wymagań ergonomii na stanowiskach pracy,
- 9) udział w opracowywaniu zakładowych układów zbiorowych pracy, wewnętrznych zarządzeń, regulaminów i instrukcji ogólnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz w ustalaniu zadań osób kierujących pracownikami w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 10) opiniowanie szczegółowych instrukcji dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na poszczególnych stanowiskach pracy,
- 11) udział w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz w opracowywaniu wniosków wynikających z badania przyczyn i okoliczności tych wypadków oraz zachorowań na choroby zawodowe, a także kontrola realizacji tych wniosków,
- 12) prowadzenie rejestrów, kompletowanie i przechowywanie dokumentów dotyczących wypadków przy pracy, stwierdzonych chorób zawodowych i podejrzeń o takie choroby, a także przechowywanie wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- 13) doradztwo w zakresie stosowania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 14) udział w dokonywaniu oceny ryzyka zawodowego, które wiąże się z wykonywaną pracą,
- 15) doradztwo w zakresie organizacji i metod pracy na stanowiskach pracy, na których występują czynniki niebezpieczne, szkodliwe dla zdrowia lub warunki uciążliwe, oraz doboru najwłaściwszych środków ochrony zbiorowej i indywidualnej,
- 16) współpraca z właściwymi komórkami organizacyjnymi lub osobami, w szczególności w zakresie organizowania i zapewnienia odpowiedniego poziomu szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zapewnienia właściwej adaptacji zawodowej nowo zatrudnionych pracowników,
- 17) współpraca z laboratoriami upoważnionymi do dokonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia lub warunków uciążliwych, występujących w środowisku pracy, w zakresie organizowania tych badań i pomiarów oraz sposobów ochrony pracowników przed tymi czynnikami lub warunkami,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

- 18) współpraca z laboratoriami i innymi jednostkami zajmującymi się pomiarami stanu środowiska naturalnego, działającymi w systemie państwowego monitoringu środowiska,
- 19) współdziałanie z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami, a w szczególności przy organizowaniu okresowych badań lekarskich pracowników,
- 20) współdziałanie ze społeczną inspekcją pracy oraz z zakładowymi organizacjami związkowymi przy:
 - a) podejmowaniu przez nie działań mających na celu przestrzeganie przepisów oraz zasad BHP,
 - b) podejmowanych przez pracodawcę przedsięwzięciach mających na celu poprawę warunków pracy,
- 21) uczestniczenie w konsultacjach w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, a także w pracach komisji bezpieczeństwa i higieny pracy oraz innych zakładowych komisji zajmujących się problematyką bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym zapobieganiem chorobom zawodowym i wypadkom przy pracy,
- 22) inicjowanie i rozwijanie na terenie zakładu pracy różnych form popularyzacji problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii.

II. CELE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Zadania podmiotów prowadzących praktyczną naukę zawodu oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane wzrostem oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej, powiązanej z wiedzą zawodową w procesie kształcenia zawodowego przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwenta szkoły.

Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego jest wykorzystywana do realizacji kształcenia zarówno w systemie szkolnym, tj. w szkole branżowej, technikum, szkole policealnej, jak również w formach pozaszkolnych, tj. na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

Głównym celem jest zapewnienie wszystkim uczniom optymalnego rozwoju intelektualnego zgodnego z ich możliwościami. Cel ten jest realizowany łącznie z celami wychowania (społeczno- moralnego i estetycznego) nastawionymi na kształtowanie osobowości ucznia aby zapewnić podstawy usystematyzowanej wiedzy o rzeczywistości, uformowanie u nich poglądów i postaw, wdrażanie do samorealizacji oraz rozwój ich zdolności i zainteresowania. Wychowankowie zdobywają wykształcenie ogólne, a ponadto kwalifikacje do pracy w określonym zawodzie.

Opracowany program nauczania dla praktycznej nauki zawodu pozwoli na osiągnięcie powyższych celów ogólnych kształcenia zawodowego.

Zadania szkoły i innych podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w najbliższym otoczeniu, na które wpływają w szczególności:

- globalizacja procesów gospodarczych i społecznych,
- nowe techniki i technologie,
- wyższe oczekiwania pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego. Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej powiązanej z wiedzą zawodową przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwentów, tym samym zapewni im możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy. W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery oraz możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych. System kształcenia zawodowego winien być elastyczny, dostosowany na potrzeby rynku pracy. Celem i zadaniem praktyk oraz staży

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

zawodowych jest przede wszystkim nabycie wiedzy i umiejętności wynikających z obszaru zadań służby bhp. Specyfika pracy pracownika służby bhp charakteryzuje się realizacją zadań do jakich służba bhp została stworzona zgodnie z rozporządzeniem o służbie bezpieczeństwa i higieny pracy.

III. ZADANIA DLA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU

Zadania podmiotów prowadzących praktyczną naukę zawodu oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane wzrostem oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. Opracowany program nauczania dla praktycznej nauki zawodu pozwoli na osiągnięcie powyższych celów ogólnych kształcenia zawodowego. Praktyczna nauka zawodu może być realizowana przez różne podmioty, najczęściej jest to szkoła z dobrze zorganizowanymi i wzorowo wyposażonymi warsztatami szkolnymi, centrum kształcenia praktycznego i podmiot w którym nauka odbywa się w warunkach bieżącej działalności. Głównym zadaniem dla podmiotów realizujących kształcenie w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy jest prowadzenie procesu dydaktycznego, tak aby po zakończeniu kształcenia absolwent był w pełni przygotowany do poprawnego wykonywania wszystkich zadań zawodowych określonych w celach kształcenia w zawodzie.

Przedmioty nauczania:

1. Podstawy prawa pracy oraz zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Organizacja i zadania służby bhp.
3. Badanie wypadków przy pracy.
4. Ryzyko zawodowe i pierwsza pomoc.
5. Identyfikacja zagrożeń w środowisku pracy.
6. BHP na stanowisku pracy z elementami ergonomii.
7. Język obcy zawodowy w bezpieczeństwie i higienie pracy.
8. Praktyka zawodowa.

IV. ROZWIĄZANIA ORGANIZACYJNE PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Praktyczna nauka zawodu będzie organizowana i realizowana na przestrzeni półtora roku, podzielona na trzy semestry. Łączny wymiar godzin w okresie nauczania wyniesie 660 godzin, nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym 60 godzin praktyki u pracodawcy/zakład pracy w okresie 10 dni roboczych po 6 godzin dziennie. Zajęcia będą realizowane zgodnie z programem nauczania praktycznej nauki zawodu na stanowiskach wyposażonych w niezbędne narzędzia, sprzęt i wyposażenie spełniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej. W organizacji i realizacji zajęć z praktycznej nauki zawodu wskazanym jest stosować formę warsztatowo - usługową bez względu czy praktyczna nauka zawodu realizowana jest w pracowniach szkolnych, czy w centrum kształcenia praktycznego czy też bezpośrednio na stanowiskach służbowych w zakładach pracy. Nadrzędnym zadaniem nauki zawodu jest kształtowanie praktycznych umiejętności zawodowych w następującym systemie:

1. W systemie przedmiotowym – uczeń opanowuje poszczególne czynności, procedury i ćwiczenia zawodowe wykonując pod kierunkiem nauczyciela przedmiotu.
2. W systemie operacyjnym – uczeń opanowuje kolejno poszczególne operacje niezbędne dla zawodu w trakcie wykonywania określonych zadań a więc wykonuje czynności i zabiegi ze sobą powiązane.
3. W systemie operacyjno – kompleksowym – uczeń samodzielnie lub w zespole uczestniczy w wykonywaniu określonych zadań zawierających różne operacje kompleksowo ze sobą powiązane, jak tworzenie dokumentacji powypadkowej, karty oceny ryzyka zawodowego, przeprowadzanie kontroli stanowiska pracy.

W nauczaniu praktycznym metodologicznie realizowanym powinny występować następujące etapy: wstępny, rozwojowy, powstawania nawyków i specjalizujący. Szczególnie istotnym w realizacji praktycznej nauki zawodu jest prowadzenie procesu dydaktycznego z zastosowaniem zasad nauczania szczególnie zasad: wiązania teorii z praktyką, pogłębienia i stopniowania trudności.

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

W celu zapewnienia prawidłowego przebiegu zajęć oraz warunkiem osiągnięcia efektów kształcenia w tym środki dydaktyczne, metody oraz formy organizacyjne zajęć edukacyjnych powinny być prowadzone w pracowni BHP, wyposażonej m.in. w:

- tablice poglądowe;
- wzory dokumentów sporządzanych w zakresie BHP;
- piśmiennictwo zawodowe;
- zestaw przepisów prawa dotyczących BHP w tym Kodeks Pracy;
- fantom do resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- defibrylator szkoleniowy;
- apteczka medyczna z pełnym wyposażeniem;
- prezentacje multimedialne;
- filmy z autentycznych zdarzeń w środowisku pracy;
- komputer z dostępem do Internetu wraz z urządzeniami peryferyjnymi.

Dodatkowo nauczyciel może przygotować materiał nauczania z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych i doświadczeń, które zwiększą atrakcyjność zajęć i ich skuteczność. Dominującą metodą powinna być metoda rozwiązywania zadań praktycznych w środowisku pracy. Szczególnie istotnym w realizacji praktycznej nauki zawodu jest prowadzenie procesu dydaktycznego z zastosowaniem zasad nauczania szczególnie zasad: wiązania teorii z praktyką, poglądowości i stopniowania trudności.

V. ORGANIZACJA PRAKTYK ZAWODOWYCH

Podstawowym celem praktyk zawodowych jest zastosowanie i pogłębienie wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktykę zawodową organizuje szkoła w przedsiębiorstwie mającym doświadczenie na rynku pracy i dającym najlepsze wzorce pracy.

Dyrektor szkoły powołuje opiekuna praktyk, który utrzymuje ścisły kontakt z zakładem (zakładami) w których zorganizowana jest praktyka zawodowa. Zaleca się, aby opiekun praktyk przebywał razem z uczniami w zakładzie pracy, podczas odbywania praktyk przez uczniów. Bardzo ważny w planowaniu praktyki jest czas odbywania praktyk - musi być ściśle określony i tak dobrany, aby nie kolidował z przygotowaniem uczniów do innych egzaminów. Praktyki zawodowe organizować należy w III semestrze nauki. Program praktyk opracowuje szkoła wspólnie z zakładem pracy, w którym będzie organizowana. Wymiar czasowy praktyk i tematyka powinny ściśle korelować z programem nauczania dla zawodu technik bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przykładowa podstawowa tematyka praktyk zawodowych:

1. Organizacja ochrony pracy, zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Organizacja i zadania służby bhp.
3. Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, ryzyko zawodowe, pierwsza pomoc przedmedyczna.
4. Badanie wypadków przy pracy i kontrola stanu bhp na stanowiskach pracy.
5. Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy, choroby zawodowe.
6. Praktyczne zastosowanie wybranych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarce.

Niezmierznie ważnym elementem w organizacji praktyk zawodowych jest metodyka realizacji praktyk oraz sposób ich rozliczania i dokumentowania. Najlepszym rozwiązaniem jest organizacja i planowanie praktyk zawodowych z uwzględnieniem potrzeb i możliwości indywidualnych uczniów.

VI. SPOSÓB ZAANGAŻOWANIA NAUCZYCIELI, W TYM NAUCZYCIELI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU ORAZ KIEROWNIKÓW KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO W ORGANIZACJĘ KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO DLA UCZNIÓW UWZGLĘDNIAJĄCEGO REALIZACJĘ PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU ORAZ STAŻU UCZNIOWSKIEGO

Istotnym elementem w realizacji kształcenia jest aktywny udział wszystkich nauczycieli i kierownictwa, w tym również podmiotów realizujących zadania służby BHP w realizacji procesu dydaktycznego.

Powinna być zachowana ścisła współpraca w tworzeniu programów nauczania, szkolnego i przedmiotowych systemów oceniania. Nauczyciele, nauczyciele zewnętrzni i instruktorzy zawodu powinni systematycznie dzielić się między sobą uwagami z realizacji programów nauczania i wskazywać środki zaradcze celem polepszenia jakości pracy i osiągnięcia lepszych wyników nauczania przez uczniów i absolwentów. Do obowiązków nauczyciela praktycznej nauki zawodu należy zarówno realizowanie zadań dydaktycznych, jak i wychowawczych. Zadania te powinny być realizowane zgodnie z organizacją obowiązującą w szkole, z zachowaniem w pełni wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy. Osobą właściwą do planowania praktycznej nauki zawodu we współpracy ze szkołą oraz odpowiedzialną za prowadzenie nadzoru merytorycznego nad praktyczną nauką zawodu, jest zastępca dyrektora szkoły odpowiedzialny za organizację i przebieg praktyk. W jego gestii leży również hospitowanie zajęć praktycznych, a do tego celu może wyznaczyć pracownika szkoły realizującego obowiązki w zakresie nadzoru dydaktycznego. Dyrektor szkoły wyznaczyć może także nieetatowego opiekuna praktycznej nauki zawodu, szczególnie praktyk zawodowych realizowanych poza siedzibą szkoły.

W czasie zajęć nauczyciel zobowiązany jest posiadać rozkład materiału na jednostki dydaktyczne (wraz z konspektami zajęć) oraz dziennik lekcyjny (opcjonalnie dostęp do dziennika elektronicznego), a każde zajęcia powinny być udokumentowane (wraz z zaznaczeniem frekwencji) tego samego dnia. Stosowany system wynagradzania i nagradzania pracowników dydaktycznych powinien motywować ich do aktywności, rozwoju i ciągłego realizowania obowiązku doskonalenia zawodowego. W celu polepszenia jakości pracy powinny być upowszechniane i nagradzane wzorcowe rozwiązania z zakresu tworzenia nowych środków dydaktycznych i testów osiągnięć uczniów oraz metodyki nauczania. Kierownictwo szkoły powinno uczynić rozwój własny nauczycieli i ich doskonalenie podstawowym priorytetem.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Formy indywidualizacji pracy uczniów powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb ucznia,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości ucznia.

Nauczyciel lub pracownik, pod kierunkiem którego uczeń odbywa praktykę, powinien:

- udzielać wskazówek uczniom w zakresie realizowanych zadań podczas praktyk zawodowych,
- pomóc w wykonywaniu złożonych zadań przez uczniów podczas praktyk zawodowych,
- dbać o zapewnienie przez pracodawcę bezpiecznych i higienicznych warunków realizacji praktyk zawodowych,
- rozstrzygać spory powstałe pomiędzy uczniem, a przedstawicielem pracodawcy,
- nadzorować zgodność przebiegu z programem praktyk.

VII. EFEKTY KSZTAŁCENIA WŁAŚCIWE DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONYCH W ZAWODZIE TECHNIK BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Tabela 1. Efekty kształcenia i kryteria weryfikacji dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy.

Efekty kształcenia	Kryterium weryfikacji
1. Organizuje ochronę pracy, i zarządza bezpieczeństwem w zakładzie pracy w zgodności z obowiązującym prawem pracy	- omawia podstawowe pojęcia z zakresu prawa pracy,
	- wymienia źródła prawa pracy w Polsce,
	- wymienia źródła międzynarodowego prawa pracy,
	- wymienia akty prawne z zakresu bhp, które wpływają na bezpieczeństwo i higienę pracy w przedsiębiorstwie,
	- określa prawa i obowiązki pracodawcy i pracownika z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
	- omawia zadania i zakres działania Państwowej Inspekcji Pracy,
	- omawia zadania i organizację społecznej inspekcji pracy,
	- wskazuje cel utworzenia i zadania służby medycyny pracy,
	- określa zakres przedmiotowy wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich pracowników,
	- wskazuje propozycje przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy,
	- wskazuje obszary doradztwa w zakresie stosowania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
	- omawia zadania i skład komisji BHP w zakładzie pracy,
	- omawia najważniejsze elementy przeprowadzania kontroli warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy,
	- określa rolę bezpieczeństwa i higieny pracy w tworzeniu planów modernizacji przedsiębiorstwa oraz w tworzeniu regulaminów i układów

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	zbiorowych pracy,
	- omawia na czym polega udział w przekazywaniu do użytkowania nowo wybudowanych lub przebudowywanych obiektów i urządzeń.
2. Określa funkcjonowanie służby BHP	- omawia organizację służby bezpieczeństwa i higieny pracy,
	- określa zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy,
	- wymienia uprawnienia służby bezpieczeństwa i higieny pracy,
	- wymienia stanowiska i kwalifikacje pracowników służby bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Omawia zakres szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, ryzyka zawodowego i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	- omawia zasady, wymagania dotyczące treści i realizacji programów szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy,
	- omawia sposób dokumentowania szkolenia,
	- wyjaśnia pojęcia: instruktaż, kurs, seminarium, samokształcenie kierowane, szkolenie wstępne,
	- potrafi przeprowadzić szkolenie w języku obcym wykorzystując słownictwo zawodów,
	- uzasadnia cel szkolenia okresowego i instruktażu stanowiskowego,
	- uzasadnia celowość tworzenia kart oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy,
	- wykonuje kartę oceny ryzyka zawodowego dla danego stanowiska pracy,
	omawia zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
	- omawia zasadność użycia AED.
4. Ustala okoliczności i przyczyny wypadków przy pracy	- objaśnia pojęcia: wypadek przy pracy, na równi z wypadkiem przy pracy, wypadek śmiertelny, ciężki, zbiorowy, wypadek w drodze do pracy lub z pracy,
	- określa sposób i tryb postępowania przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposób ich dokumentowania,
	- omawia zadania, sposób powołania i skład zespołu powypadkowego,

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	- omawia etapy i tryb tworzenia protokołu powypadkowego,
	- wymienia co musi zawierać rejestr wypadków przy pracy,
	- sporządza protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku,
	- sporządza kartę wypadku w drodze do pracy lub z pracy,
	- określa podstawę prawną, sposób i termin sporządzenia statystycznej karty wypadku przy pracy.
5. Określa zasady ergonomii oraz identyfikuje zagrożenia i narażenia w środowisku pracy w tym choroby zawodowe	- omawia sposób i tryb postępowania dotyczący zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzenia chorób zawodowych,
	- wskazuje podmioty właściwe w sprawie rozpoznawania chorób zawodowych,
	- wskazuje akt prawny, w którym określony jest wykaz chorób zawodowych,
	- omawia obowiązki pracodawcy z zakresu wyposażenia pracownika w środki ochrony indywidualnej oraz w odzież i ubranie robocze,
	- określa wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
	- określa wartości najwyższych dopuszczalnych natężeń fizycznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
	- rozwija skrót: NDS (Najwyższe Dopuszczalne Stężenie), NDSCh (Najwyższe Dopuszczalne Stężenie Chwilowe), NDSP (Najwyższe Dopuszczalne Stężenie Pułapowe),
	- określa tryb, metody, rodzaj i częstotliwość wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy,
	- wskazuje sposób rejestrowania i przechowywania wyników oraz ich udostępniania pracownikom badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
	- objaśnia określenia czynników szkodliwych: chemicznych i biologicznych dla zdrowia z środowisku pracy,

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	- objaśnia pojęcia: hałas i drgania mechaniczne, - określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczące prac, podczas których z przyczyn wynikających z cech miejsca pracy, stosowanych środków lub procesów pracy, mogą wystąpić szkodliwe czynniki fizyczne w środowisku pracy w postaci hałasu lub drgań mechanicznych, - wymienia obowiązki pracodawcy zatrudniających pracowników w warunkach szczególnie uciążliwych, - wymienia podstawowe pojęcia z zakresu ergonomii pracy, - wskazuje sposoby organizowania stanowiska pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii.
6. Wskazuje praktyczne zastosowanie wybranych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarce.	- posługuje się dokumentacją techniczno-ruchową, - odczytuje schematy zawarte w dokumentacji techniczno-ruchowej w tym rysunek techniczny, - określa znaczenie znaków bezpieczeństwa, - wskazuje wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii dla stanowisk wyposażonych w monitory ekranowe, - omawia wymagania dotyczące organizacji pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe, - określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji urządzeń energetycznych, - wymienia najważniejsze składowe instrukcji eksploatacji urządzenia energetycznego, - wskazuje minimalne wymagania dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy w środowisku pracy, w którym z przyczyn wynikających z cech tego miejsca, urządzeń lub używanych substancji i mieszanin może wystąpić atmosfera wybuchowa, - określa wymogi bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, wynikające z ich przeznaczenia i sposobu użytkowania, wysokości

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	lub liczby kondygnacji, a także położenia w stosunku do poziomu terenu oraz do innych obiektów budowlanych,
	- określa sposoby i warunki ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów,
	- wymienia materiały niebezpieczne pożarowo,
	- omawia czynności zabronione i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej w obiektach budowlanych oraz na terenach przyległych,
	- wymienia podstawowe wymagania dotyczące użytkowania maszyn,
	- omawia współdziałanie pracodawcy z pracownikami w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy użytkowaniu maszyn,
	- wymienia rodzaje urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu,
	- wskazuje rodzaje prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej,
	- określa obowiązki pracodawcy dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych,
	- omawia wymagania dotyczące organizacji i sposobów wykonywania ręcznych prac transportowych z uwzględnieniem wymagań ergonomii,
	- podaje definicję: ręcznych prac transportowych, pracy dorywczej,
	- podaje masy przedmiotów podnoszonych i przenoszonych przez jednego pracownika,
7. Stosuje zasady efektywnej komunikacji interpersonalnej oraz kierowanie małymi zespołami.	- wymienia podstawowe pojęcia z zakresu komunikacji interpersonalnej i społecznej,
	- stosuje wiedzę dotyczącą procesu komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym,
	- charakteryzuje teorie z zakresu komunikacji interpersonalnej,
	- prezentuje własne poglądy i pomysły w precyzyjny sposób, a także przekonuje do nich rozmówców w kulturalnej formie,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	- organizuje pracę małych zespołów,
	- wskazuje zadania członkom zespołu,
	- wymienia obowiązki przedowego zespołu,
	- komunikuje się z innymi osobami w obcym języku wykorzystując słownictwo zawodowe,
	- stosuje komunikat typu „Ja”.

Źródło: Opracowanie własne.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

VIII. PLAN NAUCZANIA PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU

Tabela 2. Plan nauczania.

L.p.	Przedmiot	Wymiar godzin			Uwagi o realizacji
1	Podstawy prawa pracy	Suma 60 godzin			Zajęcia teoretyczne
		Sem. I 60 h	Sem. II 0 h	Sem. III 0 h	
2	Zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy	Suma 60 godzin			Zajęcia praktyczne
		Sem. I 60 h	Sem. II 0 h	Sem. III 0 h	
3	Organizacja i zadania służby bhp	suma 80 godzin			Zajęcia teoretyczne
		Sem. I 0 h	Sem. II 80 h	Sem. III 0 h	
4	Badanie wypadków przy pracy	suma 80 godzin			Zajęcia praktyczne
		Sem. I 0 h	Sem. II 0 h	Sem. III 80 h	
5	Ryzyko zawodowe	suma 60 godzin			Zajęcia praktyczne
		Sem. I 0 h	Sem. II 60 h	Sem. III 0 h	
6	Pierwsza pomoc przedmedyczna	suma 40 godzin			Zajęcia praktyczne
		Sem. I 0 h	Sem. II 0 h	Sem. III 40 h	
7	Identyfikacja zagrożeń w środowisku pracy	suma 110 godzin			Zajęcia teoretyczne
		Sem. I 0 h	Sem. II 80 h	Sem. III 30 h	

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

8	BHP na stanowisku pracy z elementami ergonomii.	suma 80 godzin			Zajęcia teoretyczne
		Sem. I 80 h	Sem. II 0 h	Sem. III 0 h	
9	Język obcy zawodowy w bezpieczeństwie i higienie pracy	suma 30 godzin			Zajęcia teoretyczne
		Sem. I 30 h	Sem. II 0 h	Sem. III 0 h	
10	Praktyka zawodowa	Suma 60 godzin			Zajęcia praktyczne
		Sem. I 0 h	Sem. II 0 h	Sem.III 60 h	
Razem		230 h	220 h	210 h	Razem 660 h
Razem zajęć w kształceniu praktycznym i teoretycznym (godzin)					Razem 660 h

Źródło: Opracowanie własne.

IX. WYKAZ DZIAŁÓW PROGRAMOWYCH DLA ZAWODU

1. Podstawy prawa pracy.

- 1.1. Podstawowe pojęcia prawa pracy.
- 1.2. Źródła prawa pracy w Polsce
- 1.3. Źródła międzynarodowego prawa pracy.
- 1.4. Państwowa Inspekcja Pracy.
- 1.5. Społeczna Inspekcja pracy i komisja BHP w zakładzie pracy.
- 1.6. Służba medycyny pracy.
- 1.7. Praktyczne zastosowanie przepisów prawa pracy oraz przepisów i zasad bhp.

2. Zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy.

- 2.1. Analiza i funkcjonowanie zintegrowanych systemów zarządzania.
- 2.2. Systemy zarządzania bhp.
- 2.3. Praktyczne zastosowanie audytów bezpieczeństwa.
- 2.4. Praktyczne aspekty kontroli stanowisk pracy.

3. Organizacja i zadania służby bhp.

- 3.1. Organizacja służby bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy.
- 3.2. Zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy.
- 3.3. Uprawnienia służby bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. Badanie wypadków przy pracy.

- 4.1. Analiza i zastosowanie przepisów dot. ustalania okoliczności i przyczyn wypadków.
- 4.2. Prowadzenie postępowania w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.
- 4.3. Sporządzanie dokumentacji wypadkowej.

5. Ryzyko zawodowe.

- 5.1. Podstawowe pojęcia związane z oceną ryzyka zawodowego.
- 5.2. Metody oceny ryzyka zawodowego.
- 5.3. Szacowanie ryzyka zawodowego w środowisku pracy.
- 5.4. Ocena ryzyka zawodowego jako element systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.

6. Pierwsza pomoc przedmedyczna.

- 6.1. Organizacja i zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

7. Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy.

7.1. Analiza i zastosowanie w praktyce przepisów prawa z zakresu ochrony pracowników przed zagrożeniami.

7.2. choroby zawodowe.

7.3. czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy.

8. BHP na stanowisku pracy z elementami ergonomii.

8.1. Ergonomia a sposób organizacji pracy.

9. Język obcy zawodowy w bezpieczeństwie i higienie pracy.

9.1. Środki językowe wykorzystywane do realizacji zadań zawodowych.

9.2. Analiza dokumentacji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dokumentację techniczno-ruchową w obcym języku.

9.3. Organizacja i przebieg szkolenia bhp w obcym języku.

10. Praktyki zawodowe.

10.1. Organizacja ochrony pracy, zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy.

10.1.1. Zapoznanie się z integrowanym systemem zarządzania.

10.1.2. Zapoznanie się z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi i zasadami bhp w przedsiębiorstwie.

10.2. Organizacja i zadania służby bhp.

10.3. Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, ryzyko zawodowe, pierwsza pomoc przedmedyczna.

10.3.1. Udział w opracowaniu dokumentacji szkoleniowej.

10.4. Badanie wypadków przy pracy i kontrola stanu bhp na stanowiskach pracy.

10.4.1. Udział w opracowaniu dokumentacji ustalania przyczyn i okoliczności wypadków.

10.4.2. Udział w procesie organizacji i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

10.5. Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy, choroby zawodowe.

10.6. Praktyczne zastosowanie wybranych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarce.

X. WYPOSAŻENIE STANOWISK PODMIOTU REALIZUJĄCEGO PRAKTYCZNĄ NAUKĘ ZAWODU

W celu zapewnienia prawidłowego przebiegu zajęć w podmiotach realizujących praktyczną naukę zawodu, a także zapewnienie osiągnięcia jak najlepszych efektów kształcenia, w tym zapewnienie środków dydaktycznych, wybór optymalnych metody oraz form organizacyjnych prowadzenia zajęć edukacyjnych, powinny być prowadzone w poszczególnych pomieszczeniach, czy też obiektach lub obszarach w rzeczywistym środowisku pracy podmiotów realizujących praktyczną naukę zawodu, które między innymi wyposażonych są w:

- tablice poglądowe,
- wzory dokumentów sporządzanych w związku z BHP,
- piśmiennictwo zawodowe,
- zestaw przepisów prawa dotyczących BHP w tym Kodeks Pracy,
- środki ochrony indywidualnej oraz odzież roboczą,
- fantom do resuscytacji krążeniowo-oddechowej,
- defibrylator,
- apteczka medyczna z pełnym wyposażeniem,
- prezentacje multimedialne,
- filmy z autentycznych zdarzeń w środowisku pracy,
- indywidualne stanowisko pracy ucznia z komputerem z dostępem do Internetu wraz z urządzeniami peryferyjnymi,
- dostęp do pomieszczenia socjalnego z indywidualną szafką,
- dostęp do niezbędnego wyposażenia podczas przeprowadzenia kontroli np.: miarka, latarka, urządzenia kontrolno-pomiarowe.

Zaplanowane do osiągnięcia efekty kształcenia przygotowują ucznia do wykonywania zadań zawodowych technika BHP. W procesie kształcenia wymagane jest stosowanie aktywizujących metod dydaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń, dyskusji dydaktycznej i zadań praktycznych, a także opracowanie przez ucznia własnych materiałów szkoleniowych w formie referatu czy prezentacji multimedialne i przedstawienie ich w roli instruktora/wykładowcy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Dodatkowo nauczyciel może przygotować wspólnie z uczniem symulację postępowania w konkretnych sytuacjach, stopniując poziom trudności zadań. Wybór takich metod i form kształcenia zwiększy atrakcyjność zajęć i ich skuteczność oraz wpłynie na rozwój kreatywności ucznia. Dominującą metodą powinna być metoda rozwiązywania zadań praktycznych na poszczególnych stanowiskach w rzeczywistym środowisku pracy.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

XI. PROGRAM NAUCZANIA DLA POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁÓW REALIZACJI PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU TECHNIKA BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY.

Tabela 3. Program nauczania dla poszczególnych działów realizacji praktycznej nauki zawodu.

Lp.	Przedmiot / Temat	Semestr/godziny			
		I	II	III	Razem
1.	Podstawy prawa pracy.	60	0	0	60
1.1.	Podstawowe pojęcia prawa pracy.	5	0	0	5
1.2.	Źródła prawa pracy w Polsce.	10	0	0	10
1.3.	Źródła międzynarodowego prawa pracy.	5	0	0	5
1.4.	Państwowa Inspekcja Pracy.	5	0	0	5
1.5.	Społeczna Inspekcja pracy i komisja BHP w zakładzie pracy.	5	0	0	5
1.6.	Służba medycyny pracy.	5	0	0	5
1.7.	Praktyczne zastosowanie przepisów prawa pracy oraz przepisów i zasad bhp.	25	0	0	25
2.	Zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy.	60	0	0	60
2.1.	Analiza i funkcjonowanie zintegrowanych systemów zarządzania.	10	0	0	10
2.2.	Systemu zarządzania bhp.	10	0	0	10
2.3.	Praktyczne zastosowanie audytów bezpieczeństwa.	10	0	0	10
2.4.	Praktyczne aspekty kontroli stanowisk pracy.	30	0	0	30
3.	Organizacja i zadania służby bhp.	0	80	0	80
3.1.	Organizacja służby bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy.	0	35	0	35
3.2.	Zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy.	0	30	0	30
3.3.	Uprawnienia służby bezpieczeństwa i higieny pracy.	0	15	0	15
4.	Badanie wypadków przy pracy.	0	0	80	80

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

4.1.	Analiza i zastosowanie przepisów dot. ustalania okoliczności i przyczyn wypadków.	0	0	30	30
4.2.	Prowadzenie postępowania w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.	0	0	30	30
4.3.	Sporządzanie dokumentacji wypadkowej.	0	0	20	20
5.	Ryzyko zawodowe.	0	60	0	60
5.1.	Podstawowe pojęcia związane z oceną ryzyka zawodowego.	0	10	0	10
5.2.	Metody oceny ryzyka zawodowego.	0	15	0	15
5.3.	Szacowanie ryzyka zawodowego w środowisku pracy.	0	25	0	25
5.4.	Ocena ryzyka zawodowego jako element systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy.	0	10	0	10
6.	Pierwsza pomoc przedmedyczna.	0	0	40	40
6.1.	Organizacja i zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.	0	0	40	40
7.	Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy.	0	80	30	110
7.1.	Analiza i zastosowanie w praktyce przepisów prawa z zakresu ochrony pracowników przed zagrożeniami.	0	40	10	50
7.2.	choroby zawodowe.	0	10	10	20
7.3.	czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy.	0	30	10	40
8.	BHP na stanowisku pracy z elementami ergonomii.	80	0	0	80
8.1.	Ergonomia a sposób organizacji pracy.	80	0	0	80
9.	Język obcy zawodowy w bezpieczeństwie i higienie pracy.	30	0	0	30

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

9.1.	Środki językowe wykorzystywane do realizacji zadań zawodowych.	10	0	0	10
9.2.	Analiza dokumentacji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz dokumentację techniczno-ruchową w obcym języku.	15	0	0	15
9.3.	Organizacja i przebieg szkolenia bhp w obcym języku.	5	0	0	5
10.	Praktyki zawodowe.	0	0	60	60
10.1.	Organizacja ochrony pracy, zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy.	0	0	3	3
10.1.1.	Zapoznanie się z integrowanym systemem zarządzania.	0	0	2	2
10.1.2.	Zapoznanie się z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi i zasadami bhp w przedsiębiorstwie.	0	0	3	3
10.2.	Organizacja i zadania służby bhp.	0	0	5	5
10.3.	Szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, ryzyko zawodowe, pierwsza pomoc przedmedyczna.	0	0	5	5
10.3.1.	Udział w opracowaniu dokumentacji szkoleniowej.	0	0	2	2
10.4.	Badanie wypadków przy pracy i kontrola stanu bhp na stanowiskach pracy.	0	0	10	10
10.4.1.	Udział w opracowaniu dokumentacji ustalania przyczyn i okoliczności wypadków.	0	0	5	5
10.4.2.	Udział w procesie organizacji i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.	0	0	5	5
10.5.	Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy, choroby zawodowe.	0	0	10	10
10.6.	Praktyczne zastosowanie wybranych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarce.	0	0	10	10
SUMA		230	220	210	660

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Tabela 3. Program nauczania dla poszczególnych działów realizacji praktycznej nauki zawodu.

Nazwa zajęć	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
	Uczeń:	Uczeń:
1. Podstawy prawa pracy oraz zarządzanie systemami bezpieczeństwa i higieny pracy	- wymienia obowiązujące akty prawne prawa pracy w tym prawa międzynarodowego, - określa korzyści z funkcjonowania zintegrowanego systemu zarządzania, - wymienia akty prawne z zakresu BHP, które wpływają na bezpieczeństwo i higienę pracy w przedsiębiorstwie, - określa prawa i obowiązki pracodawcy i pracownika z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, - omawia zadania i zakres działania Państwowej Inspekcji Pracy, - omawia zadania i organizację społecznej inspekcji pracy, - wskazuje cel utworzenia i zadania służby medycyny pracy, - określa zakres przedmiotowy wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich pracowników,	Organizuje pracę i sprawuje nadzór nad procesami pracy w oparciu o obowiązujące przepisy prawa pracy. Charakteryzuje funkcjonowanie przedsiębiorstwa w oparciu o przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy z uwzględnieniem obowiązków pracodawcy i pracownika oraz przy współpracy organów zewnętrznych sprawujących nadzór nad warunkami pracy. Charakteryzuje korzyści z funkcjonowania zintegrowanego systemu zarządzania w przedsiębiorstwie.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	- wskazuje propozycje przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy, - wskazuje obszary doradztwa w zakresie stosowania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, - omawia zadania i skład komisji BHP w zakładzie pracy, - omawia najważniejsze elementy przeprowadzania kontroli warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach pracy, - określa rolę bezpieczeństwa i higieny pracy w tworzeniu planów modernizacji przedsiębiorstwa oraz w tworzeniu regulaminów i układów zbiorowych pracy, - omawia na czym polega udział w przekazywaniu do użytkowania nowo wybudowanych lub przebudowywanych obiektów i urządzeń.	
--	---	--

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

2. Organizacja i zadania służby BHP.	- omawia organizację służby bezpieczeństwa i higieny pracy, - określa zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy, - wymienia uprawnienia służby bezpieczeństwa i higieny pracy, - wymienia stanowiska i kwalifikacje pracowników służby bezpieczeństwa i higieny pracy.	Charakteryzuje pracę pracownika służby bhp w oparciu o zadania i uprawnienia wynikające z funkcjonowania służby bhp w przedsiębiorstwie.
3. Badanie wypadków przy pracy	- objaśnia pojęcia: wypadek przy pracy, na równi z wypadkiem przy pracy, wypadek śmiertelny, ciężki, zbiorowy, wypadek w drodze do pracy lub z pracy, - określa sposób i tryb postępowania przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz sposób ich dokumentowania, - omawia zadania, sposób powołania i skład zespołu powypadkowego, - omawia etapy i tryb tworzenia protokołu powypadkowego, - wymienia co musi zawierać rejestr wypadków przy pracy, - sporządza protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, - sporządza kartę wypadku w drodze do pracy lub z pracy, - określa podstawę prawną,	Stosuje zapisy prawa w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	sposób i termin sporządzenia statystycznej karty wypadku przy prac.	
4. Ryzyko zawodowe i pierwsza pomoc.	- uzasadnia celowość tworzenia kart oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy, - wykonuje kartę oceny ryzyka zawodowego dla danego stanowiska pracy, - omawia zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, - omawia zasadność użycia AED.	Wykorzystanie przygotowania merytorycznego i praktycznego z zakresu udzielania i organizowania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz do udziału w opracowaniu kart oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy również w języku obcym.
5. Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy.	- omawia sposób i tryb postępowania dotyczący zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzenia chorób zawodowych, - wskazuje podmioty właściwy w sprawie rozpoznawania chorób zawodowych, - wskazuje akt prawny, w którym określony jest wykaz chorób zawodowych, - omawia obowiązki pracodawcy z zakresu wyposażenia pracownika w środki ochrony indywidualnej oraz w odzież i ubranie robocze, - określa wartości najwyższych	Charakteryzuje procesy identyfikacji zagrożeń i narażeń w środowisku pracy, stosuje przepisy prawa w zakresie ochrony pracowników przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, - określa wartości najwyższych dopuszczalnych natężeń fizycznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, - rozwija skrót: NDS, NDSch, NDSP, - określa tryb, metody, rodzaj i częstotliwość wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, - wskazuje sposób rejestrowania i przechowywania wyników oraz ich udostępniania pracownikom badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; - objaśnia określenia czynników szkodliwych: chemicznych, i biologicznych dla zdrowia z środowisku pracy, - objaśnia pojęcia: hałas i drgania mechaniczne, - określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy	
--	--	--

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	dotyczące prac, podczas których z przyczyn wynikających z cech miejsca pracy, stosowanych środków lub procesów pracy, mogą wystąpić szkodliwe czynniki fizyczne w środowisku pracy w postaci hałasu lub drgań mechanicznych, - wymienia obowiązki pracodawcy zatrudniających pracowników w warunkach szczególnie uciążliwych.	
6. BHP na stanowisku pracy z elementami ergonomii w praktyce zawodowej.	- wskazuje wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii dla stanowisk wyposażonych w monitory ekranowe, - omawia wymagania dotyczące organizacji pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe, - określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji urządzeń energetycznych, - wymienia najważniejsze składowe instrukcji eksploatacji urządzenia energetycznego, - wskazuje minimalne wymagania dotyczące bezpieczeństwa	Wskazuje akty prawne z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, które mają zastosowanie na stanowiskach pracy w zakładach pracy z różnych obszarów funkcjonowania gospodarki. Wykorzystanie przygotowania merytorycznego do realizacji programów szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy i z zakresu udzielania i organizowania pierwszej pomocy przedmedycznej oraz do udziału w opracowaniu kart oceny ryzyka zawodowego na stanowisku pracy również w języku obcym

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	i higieny pracy w środowisku pracy , w którym z przyczyn wynikających z cech tego miejsca, urządzeń lub używanych substancji i mieszanin może wystąpić atmosfera wybuchowa, - określa wymogi bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, wynikające z ich przeznaczenia i sposobu użytkowania, wysokości lub liczby kondygnacji, a także położenia w stosunku do poziomu terenu oraz do innych obiektów budowlanych, - określa sposoby i warunki ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, - wymienia materiały niebezpieczne pożarowo; - omawia czynności zabronione i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej w obiektach budowlanych oraz na terenach przyległych, - wymienia podstawowe wymagania dotyczące użytkowania maszyn, - omawia współdziałanie pracodawcy z pracownikami	
--	---	--

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	w celu zapewnienia bezpieczeństwa przy użytkowaniu maszyn, - wymienia rodzaje urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, - wskazuje rodzaje prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej, - określa obowiązki pracodawcy dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych, - omawia wymagania dotyczące organizacji i sposobów wykonywania ręcznych prac transportowych z uwzględnieniem wymagań ergonomii, - podaje definicję: ręcznych prac transportowych, pracy dorywczej, - podaje masy przedmiotów podnoszonych i przenoszonych przez jednego pracownika, - omawia warunki przenoszenia zespołowego, - wykorzystuje dokumentację techniczno-ruchową, schematy, znaki, symbole, rysunek	
--	--	--

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	techniczny również w języku obcym, - omawia zasady, wymagania dotyczące treści i realizacji programów szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, - omawia sposób dokumentowania szkolenia, - wyjaśnia pojęcia: instruktaż, kurs, seminarium, samokształcenie kierowane, szkolenie wstępne, - uzasadnia cel szkolenia okresowego i instruktażu stanowiskowego.	
7. Stosuje zasady efektywnej komunikacji interpersonalnej.	- wymienia podstawowe pojęcia z zakresu komunikacji interpersonalnej i społecznej, - stosuje wiedzę dotyczącą procesu komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym, - prezentuje własne poglądy i pomysły w precyzyjny sposób, a także przekonuje do nich rozmówców w kulturalnej formie, - doprecyzowuje priorytety zawodowe, służące realizacji	Wykorzystuje elementy psychologii i socjologii w wykonywaniu zadań z pracownika służby BHP.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	określonego przez siebie lub innych zadania, - organizuje pracę małych zespołów, - stosuje komunikat typu „Ja”, - komunikuje się w obcym języku używając języka branżowego, - używa parafrazy, - rozumie i stosuje metody aktywnego słuchania.	
--	---	--

Źródło: Opracowanie własne.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Załącznik 1. Wzór umowy na realizację zajęć praktycznych.

.....

(pieczęć zakładu pracy)

UMOWY O REALIZACJĘ ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

Zawarta w dniu pomiędzy

.....

(nazwa, adres szkoły)

reprezentowanej przez – Dyrektora Szkoły, zwanej dalej „**Szkołą**”, a

.....

(nazwa, adres zakładu pracy)

reprezentowanym przez Dyrektora lub upoważnioną przez niego osobę

.....

(imię i nazwisko, stanowisko służbowe)

zwanym dalej „**Zakładem**”

Zakład, przyjmując uczniów na praktyczną naukę zawodu:

1. Wyznacza opiekuna praktyk.
2. Zapewnia uczniom warunki materialne do realizacji nauki zawodu, a w szczególności:
 - a. stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania BHP,
 - b. środki ochrony indywidualnej i zbiorowej właściwe dla poszczególnych stanowisk pracy,

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

- c. pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej,
 - d. dostęp do urządzeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń bytowych.
3. Zapoznaje uczniów z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy oraz przepisami i zasadami BHP.
 4. Nadzoruje przebieg nauki zawodu.
 5. Sporządza, w razie wypadku podczas nauki zawodu, dokumentację powypadkową.
 6. Powiadamia szkołę o naruszeniu przez ucznia regulaminu pracy.

Szkoła kierująca uczniów na praktyczną naukę zawodu:

1. Nadzoruje realizację programu nauki zawodu.
2. Dostarcza harmonogram przejść wraz z imiennym wykazem uczniów skierowanych na naukę zawodu.
3. Dostarcza aktualne świadectwa lekarskie stwierdzające zdolność zdrowotną uczniów do odbywania praktyk.
4. Zapewnia ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków.
5. Wyznacza nauczyciela odpowiedzialnego za kontakt Szkoła – Zakład.
6. Ustala termin i czas trwania zajęć w uzgodnieniu z zakładem pracy.
7. Akceptuje wyznaczonych instruktorów praktycznej nauki zawodu i opiekunów praktyk, lub wyznacza do praktycznej nauki zawodu nauczycieli praktycznej nauki zawodu.
8. Zapewnia wyposażenie uczniów w ubrania robocze i środki czystości.

W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową będą mieć zastosowanie przepisy Kodeksu pracy oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. 2017 poz. 1644).

Każdej ze stron przysługuje prawo rozwiązania niniejszej umowy z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.

Uczniowie są ubezpieczeni od nieszczęśliwych wypadków.

Nr polisy.....

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

W przypadku niedotrzymania warunków umowy, obu stronom przysługuje odwołanie się do organu
bezpośrednio nadzorującego każdą ze stron.

Wszelkie zmiany niniejszej umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

.....

Szkoła

.....

Zakład pracy

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

W Z Ó R **POROZUMIENIA SZKOŁA - PRACODAWCA**

Zawarte w dniu..... roku,
pomiędzy:

..... z siedzibą reprezentowaną przez:

a

..... z siedzibą reprezentowaną
przez:

.....
w sprawie skierowania słuchaczy.....roku nauki w semestrze do realizacji zadań:

w komórce realizującej zadania służby BHP.

§ 1

- 1) Szkoła skieruje słuchaczy wg potrzeb dydaktycznych Szkoły w terminach ustalonych przez strony w celu realizacji zadań we wskazanym przez strony, na podstawie szczegółowych uzgodnień, czasie i miejscu.
- 2) Realizacja zadań odbywać się będzie w dniach od poniedziałku do piątku w systemie 6h.

§ 2

1. Pracodawca w przypadku realizacji zadań przez skierowanych słuchaczy w instytucji lub podmiocie gospodarczym zobowiązuje się do:
 - 1) zapewnienia odpowiednich stanowisk do realizacji zadań,
 - 2) zapoznania z organizacją pracy,
 - 3) nadzoru nad wykonywaniem przez słuchaczy powierzonych im zadań do realizacji,
 - 4) uzupełnienia wpisów w „Dzienniku praktyk zawodowych”,
 - 5) zapewnienia pomieszczenia socjalnego;
 - 6) zapewnienie środków ochrony indywidualnej i odzieży roboczej.

§ 3

1. Szkoła podczas realizacji zadań przez słuchaczy zobowiązuje się do:
 - 1) zapoznania słuchaczy z programem zadań,
 - 2) przedstawienia harmonogramu realizacji zadań,

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

- 3) sprawowania nadzoru dydaktycznego nad realizacją zadań słuchaczy oraz ich kontroli i oceny,
- 4) zwrotu kosztów podróży,
- 5) zapewnienia posiłku regeneracyjnego w przypadku uczestniczenia w zajęciach w warunkach tego wymagających odrębnymi przepisami.

§ 4

Zmiana warunków porozumienia może nastąpić jedynie w formie pisemnego aneksu.

§ 5

Strony ustalają, że osobami nadzorującymi przebieg praktyk są:

- 1) ze strony Szkoły.....
- 2) ze strony Pracodawcy.....

§ 6

Porozumienie obowiązuje w roku szkolnym

§ 7

Niniejsze porozumienie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron

.....

Szkoła

.....

pracodawca

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Załącznik 2. Wzór dziennika praktyk zawodowych.

DZIENNIK PRAKTYK ZAWODOWYCH

Termin realizacji praktyk zawodowych^{*)} od do

.....

(Nazwisko i imię słuchacza)

.....

(Miejsce realizacji praktyk)

.....

(Stopień, imię i nazwisko opiekuna praktyk zawodowych oraz stanowisko służbowe^{**)}

^{*)} Wypełnia organizator szkolenia

^{**)} Opiekun praktyk zawodowych zobowiązany jest do zapoznania się z efektami kształcenia
zawartymi w bloku podstawowym programu szkolenia
w zawodzie technik BHP

.....

(pieczęć zakładu pracy)

.....

(podpis Opiekuna)

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

OPIS PRZEBIEGU PRAKTYK

DATA	Opis wykonywanych czynności w danym dniu	Podpis opiekuna
	Zapoznanie się z organizacją ochrony pracy w przedsiębiorstwie. Zapoznanie się zarządzaniem systemami bezpieczeństwa i higieny pracy. Zapoznanie się zintegrowanym systemem zarządzania.² Zapoznanie się z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi i zasadami bhp w przedsiębiorstwie.	
	Zapoznanie się z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi i zasadami bhp w przedsiębiorstwie. Organizacja i zadania służby bhp w przedsiębiorstwie.	
	Organizacja i zadania służby bhp w przedsiębiorstwie. Zapoznanie się z zakresem szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz oceny ryzyka zawodowego. Zasady organizacji zajęć z pierwszej pomocy przedmedycznej.	
	Udział w opracowaniu dokumentacji szkoleniowej. Badanie wypadków przy pracy i kontrola stanu bhp na stanowiskach pracy. Udział w opracowaniu dokumentacji ustalania przyczyn i okoliczności wypadków.	
	Udział w opracowaniu dokumentacji ustalania przyczyn i okoliczności wypadków.	

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

	Badanie wypadków przy pracy i kontrola stanu BHP na stanowisku pracy.	
	Udział w procesie organizacji i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Sposoby identyfikacji zagrożeń i narażeń w środowisku pracy.	
	Sposoby identyfikacji zagrożeń i narażeń w środowisku pracy. Rodzaje chorób zawodowych.	
	Rodzaje chorób zawodowych. Praktyczne zastosowanie wybranych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarce.	
	Praktyczne zastosowanie wybranych zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarce.	

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

LISTA OBECNOŚCI

Imię i nazwisko Praktykanta:

Data	Godziny: od..... do.....	Liczba godzin	Potwierdzenie obecności	
			Podpis Praktykanta	Podpis Opiekuna

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

POTWIERDZENIE ODBYCIA PRAKTYK:

Potwierdzam przeprowadzenie praktyk w wymiarze godzin.

.....
data

.....
podpis Opiekuna praktyk

.....
data

.....
pieczęć i podpis Pracodawcy

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Załącznik 3. ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU PRAKTYK WRAZ Z OCENĄ

.....

(pieczętka zakładu)

.....

(miejscowość, data)

ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU PRAKTYKI ZAWODOWEJ

Zaświadczam, że uczeń/uczenica klasy

(nazwa szkoły)

.....

(Imię i Nazwisko)

odbył/a praktykę

w

(nazwa zakładu)

zgodnie z ustalonym programem, w terminie

i otrzymał/a ocenę

.....

(Pieczętka i podpis opiekuna)

Załącznik 4. TREŚCI NAUCZANIA DO REALIZACJI W RAMACH STAŻY UCZNIOWSKICH W RZECZYWISTYCH WARUNKACH PRACY (WARIANT WSPÓŁPRACY SZKOŁA-PRACODAWCA)

Staże uczniowskie realizowane są zgodnie z przepisami art. 121a ustawy Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. 1148, ze zm.) oraz zapisami niniejszego dokumentu.

Staże uczniowskie skierowane są do uczniów techników niebędących młodocianymi pracownikami oraz uczniów szkół policealnych realizowane w rzeczywistych warunkach pracy, tj. u pracodawców których działalność jest związana z ochroną osób i mienia w celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy.

I. CZAS TRWANIA STAŻU UCZNIOWSKIEGO:

1. Dobowy wymiar godzin stażu uczniowskiego uczniów w wieku do lat 16 nie może przekraczać 6 godzin, a uczniów w wieku powyżej 16 lat - 8 godzin. W uzasadnionych przypadkach wynikających ze specyfiki funkcjonowania ucznia niepełnosprawnego w wieku powyżej 16 lat, dopuszcza się możliwość obniżenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego do 7 godzin.
2. Dobowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego nie może przekraczać 8 godzin, a tygodniowy łączny wymiar zajęć edukacyjnych realizowanych przez ucznia w szkole i stażu uczniowskiego - 40 godzin.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość przedłużenia dobowego wymiaru godzin stażu uczniowskiego dla uczniów w wieku powyżej 18 lat, nie dłużej jednak niż do 12 godzin. Przedłużenie dobowego wymiaru godzin jest możliwe wyłącznie u podmiotów przyjmujących na staż uczniowski, u których przedłużony dobowy wymiar czasu pracy wynika z rodzaju wykonywanego zajęcia lub organizacji służby.
4. Staż uczniowski może być organizowany w systemie zmianowym, z tym że w przypadku uczniów w wieku poniżej 18 lat nie może wypadać w porze nocnej.
5. W przypadku ucznia z niepełnosprawnościami odbywającego staż uczniowski zapisy punktów 3 i 4 stosuje się wyłącznie za zgodą lekarza sprawującego opiekę nad tym uczniem.

II. PROGRAM STAŻU UCZNIOWSKIEGO:

1. W trakcie stażu uczniowskiego uczeń realizuje wszystkie albo wybrane treści programu nauczania zawodu w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanego w szkole, do której uczęszcza, lub treści nauczania związane z nauczaniem zawodem nieobjęte tym programem.
2. Dyrektor szkoły może zwolnić ucznia, który odbył staż uczniowski, z obowiązku odbycia praktycznej nauki zawodu w całości lub w części.
3. Podmiot przyjmujący na staż uczniowski i dyrektor szkoły, w uzgodnieniu z uczniem albo rodzicem niepełnoletniego ucznia, ustalają zakres treści nauczania, o których mowa w pkt. 1, oraz dobowy i tygodniowy wymiar czasu odbywania stażu uczniowskiego.
4. Podmiot przyjmujący na staż uczniowski zapewnia uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, umundurowani i wyposażenie osobiste uwzględniając wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Uczeń odbywający staż uczniowski otrzymuje miesięczne świadczenie pieniężne, chyba że strony umowy o staż uczniowski, postanowią, że staż jest odbywany nieodpłatnie.
6. Wysokość miesięcznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 6, nie może przekraczać wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177 oraz z 2019 r. poz. 1564).
7. Staż uczniowski może odbywać się również w okresie ferii letnich lub zimowych

Stáže uczniowskie realizowane są zgodnie z przepisami art. 121a ustawy Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. 1148, ze zm.) oraz zapisami niniejszego dokumentu.

Stáže uczniowskie skierowane są do uczniów techników niebędących młodocianymi pracownikami oraz uczniów szkół policealnych realizowane w rzeczywistych warunkach pracy, tj. u pracodawców których działalność jest związana z zawodem, w którym kształcą się uczniowie w celu ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Program praktyk zawodowych w podmiocie prowadzącym działalność w której funkcjonuje służba bezpieczeństwa i higieny pracy:

1. Liczba odbytych praktyk/zajęć.....* w realizowaniu zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy u pracodawcy.

UWAGA:

2. Przy ocenianiu słuchacza w trakcie praktyk zawodowych stosuje się skalę: T / N.
3. Z całości praktyk wystawia się ocenę wyrażoną stopniem od 6 do 1.
4. Każde zajęcia praktyczne należy poprzedzić instruktażem z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Wszystkie zajęcia praktyczne należy zrealizować z użyciem sprzętu, wymienionego w dzienniku praktyk, będącego na wyposażeniu danej instytucji lub podmiotu gospodarczego.

**) Wypełnia opiekun praktyk*

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

Realizacja treści kształcenia w trakcie praktyk zawodowych realizowanych w ramach przeszkolenia z zakresu pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy realizowanego w ramach godzin programowych przeznaczonych na kwalifikację BPO.

Lp.	Data	Zagadnienia realizowane w czasie praktyk	Zrealizował T/N**))	Czytelny podpis prowadzącego
Organizacja ochrony pracy i zarządzanie bezpieczeństwem w zakładzie pracy.				
1.		Opracowanie i kreowanie rozwoju przedsiębiorstwa z uwzględnieniem poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy	T / N	
2.		Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy lub Społeczną Inspekcją Pracy	T / N	
3.		Kontrola warunków pracy oraz przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy.	T / N	
Służba bezpieczeństwa i higieny pracy				
1.		Opiniowanie regulaminów lub instrukcji	T / N	

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

		ogólnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy		
2.		Prowadzenie doradztwa w zakresie przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy	T / N	
3.		Rozwijanie różnych form popularyzacji problematyki bezpieczeństwa i higieny pracy	T / N	
4.		Formułowanie zaleceń usunięcia stwierdzonych zagrożeń wypadkowych lub uchybień w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	T / N	
Szkolenia pracowników w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy				
1.		Udział w organizacji i współpraca przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	T / N	
2.		Uczestnictwo w procesie zapewnienia właściwej adaptacji pracowników	T / N	

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

		nowoprzyjętych.		
3.		Uczestnictwo w zespole opracowującym kartę oceny ryzyka zawodowego	T / N	
Wypadki przy pracy.				
1.		Udział w ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy	T / N	
2.		Prowadzenie/tworzenie dokumentacji dotyczącej wypadku przy pracy	T / N	
3.		Udział w aktualizacji rejestru dokumentów dotyczących wypadków przy pracy	T / N	
Identyfikacja zagrożeń i narażeń w środowisku pracy				
1.		Identyfikowanie zagrożeń w środowisku pracy	T / N	
2.		Doradztwo w zakresie organizacji i metod pracy na stanowiskach pracy, na których	T / N	

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

		występują czynniki niebezpieczne lub szkodliwe lub występują warunki uciążliwe		
3.		Udział w procesie przeprowadzania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.	T / N	
4.		Udział w aktualizacji rejestru stwierdzonych chorób zawodowych	T / N	
Przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych branżach.				
1.		Kontrola stanowiska pracy z uwzględnieniem wymagań ergonomii.	T / N	
2.		Kontrola stanowiska pracy przy pracach transportowych.	T / N	
3.		Kontrola stanowiska pracy z uwzględnieniem zabezpieczeń przeciwpożarowych.	T / N	

*) Wypełniają prowadzący zajęcia

**) właściwe zakreślić

EWALUACJA PRACY PRAKTYKANTA

Ocena pracy słuchacza pełni wiele różnorodnych funkcji. Nie tylko dostarcza słuchaczowi informacji na temat jego postępów, zachowania i zaangażowania w praktyki, skuteczności podejmowanych przez niego działań, posiadanych przez niego kwalifikacji, ale także uzmysławia mu, jakie aspekty jego pracy wymagają zmiany czy poprawy oraz w jaki sposób powinien się dalej kształcić i jak doskonalić metody pracy.

Podczas ewaluacji przedmiotu można wykorzystać:

- testy osiągnięć słuchacza,
- samoocenę dokonywaną przez nauczyciela,
- ankiety oceny zajęć wypełnione przez słuchacza,
- opinie osób trzecich (innych nauczycieli, dyrektora, wizytatora, doradcy metodycznego, rodziców).

Jakość procesu nauczania i uzyskiwane efekty zależą w dużym stopniu od programu nauczania przedmiotu:

- jego koncepcji,
- doboru stosowanych metod i technik nauczania,
- używanych środków dydaktycznych w odniesieniu do założonych celów i treści kształcenia – materiału nauczania.

Realizacja programu nauczania w ramach przedmiotu powinna zapewnić osiągnięcie założonych efektów z podstawy programowej. Na tym etapie ewaluacji programu nauczania przedmiotu mogą być wykorzystywane:

- arkusze obserwacji zajęć (lekcji koleżeńskich, nadzoru pedagogicznego),
- notatki własne nauczyciela,
- notatki z rozmów z pracodawcami, rodzicami,
- zestawienia bieżących osiągnięć słuchacza,
- karty/arkusze samooceny słuchacza,
- wyniki z ćwiczeń w rozwiązywaniu testów egzaminacyjnych z wykorzystaniem technik komputerowych,
- obserwacje (kompletne, wybiórcze – nastawione na poszczególne elementy, np. kształtowanie najważniejszych umiejętności, kształtowanie postaw, indywidualizacja, warunki i sposób realizacji).

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:

- treści, które słuchacze opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia słuchaczom trudności,
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
- wyników osiąganych przez słuchaczy.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

WZÓR KWESTIONARIUSZA ANKIETY DLA UCZNIA/NAUCZYCIELA/PRACODAWCY

PROPONOWANE NARZĘDZIA DO POMIARU W RAMACH OCENY KSZTAŁCENIA DLA DODATKOWEJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWEJ

Do proponowanych narzędzi pomiaru w ramach oceny kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej zaliczyć można:

- 1) **wstępny arkusz** pomiaru, w którym uczeń określi poziom swoich umiejętności „na wejściu” – przed odbyciem kształcenia zawodowego;
- 2) **końcowy arkusz** pomiaru przeprowadzony po odbyciu kształcenia zawodowego;
- 3) **obserwacja i ocena** zachowania ucznia przy wykonywaniu zadań zawodowych.

WSTĘPNY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej ;
2. Poznanie specyfiki pracy na rzeczywistym stanowisku pracy w tym ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie działań na konkretnym stanowisku pracy;
3. Zdobycie praktycznego doświadczenia zawodowego i podniesienie umiejętności zawodowych z myślą o zyskaniu większych szans na zatrudnienie, ułatwiających podjęcie stałego zatrudnienia oraz poprawienie pozycji na rynku pracy;
4. Weryfikacja wiedzy teoretycznej poprzez uczestnictwo w kształceniu praktycznym.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność czy zadanie, nigdy tego nie robiłem.
2. **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, i wykonywaniu zadań rzadko potrzebuję wsparcia.
5. **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

KOŃCOWY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji w ramach praktyk zawodowych;
2. Poznanie specyfiki pracy na rzeczywistym stanowisku pracy w tym ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie działań na konkretnym stanowisku pracy;
3. Zdobycie praktycznego doświadczenia zawodowego i podniesienie umiejętności zawodowych z myślą o uzyskaniu większych szans na zatrudnienie, ułatwiających podjęcie stałego zatrudnienia oraz poprawienie pozycji na rynku pracy;
4. Weryfikacja wiedzy teoretycznej poprzez uczestnictwo w kształceniu praktycznym.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność czy zadanie, nigdy tego nie robiłem.
2. **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności i zadań.
3. **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
5. **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność i zadania na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

**PRZYKŁADOWA TABELA kompetencji kluczowych NA ETAPIE REALIZACJI DZIAŁU NAUCZANIA:
BADANIE WYPADKÓW PRZY PRACY**

Kompetencje kluczowe	Ocena					
	1	2	3	4	5	Uwagi
Opisać właściwe zabezpieczenie miejsca wypadku						
Określić skład zespołu powypadkowego						
Wymienić zadania zespołu powypadkowego						
Wskazać termin sporządzenia protokołu powypadkowego						
Wskazać termin zatwierdzenia protokołu						
Zdefiniować pojęcie wypadek w pracy						
Podać definicję wypadku ciężkiego						
Podać definicję wypadku śmiertelnego						
Podać definicję wypadku zbiorowego						
Wymienić co zawiera rejestr wypadków przy pracy						
Omówić sposób i termin sporządzenia statystycznej karty wypadku przy pracy						
Omówić pojęcie wypadku w drodze do pracy lub z pracy						
Omówić procedurę uznania zdarzenia za wypadek w drodze do lub z pracy						

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Przygotowanie rozwiązań w zakresie angażowania pracodawców w organizację praktycznej nauki
zawodów z branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)”

PROTOKÓŁ Z PRAC ZESPOŁU DS. EWALUACJI PROGRAMU NAUCZANIA

1. Spostrzeżenia po zestawieniu wyników badań, przyrost kompetencji.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Wnioski po zestawieniu wyników badań.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Wypracowane rekomendacje do dalszej pracy.

.....

.....

.....

.....

.....

Podpisy członków zespołu

.....